Pravidelná rubrika OJKT:

PŘEDSTAVUJEME OBCE NAŠEHO REGIONU

III. OBEC JENIŠOVICE

Sídlo jménem Jenišovice nalezneme na mapě naší vlasti celkem 5x. Největší z nich je v Českém ráji 5 km severně od města Turnov, další samostatná obec téhož pojmenování se nachází v okresu Chrudim. Menší stejnojmenné o s a d y zahrnují obce Býkev (okres Mělník), Křivsoudov (okres Benešov) a dvůr s malým zámečkem pak leží u obce Přeborov, okres Písek. V současnosti se naše obec skládá ze 2 katastrálních území, úředně pojmenovaných jako „Jenišovice u Jablonce nad Nisou" a „Odolenovice u Jenišovic". Je tvoří navíc ještě 13 místních částí – jako např. Marjánka, Skalička atd. Místní osada Odolenovice bývala až do r.1960 samostatnou obcí, ale po bezohledné územní reformě, kdy došlo k rozbití přirozeného historického okresu Turnov a původního Libereckého kraje, byla sloučena do střediskové obce. Další osadu téhož jména v ČR známe v obci Krásné Údolí, okres Karlovy Vary.

Území Jenišovic se mírně svažuje k jihu, je zvlněné a rozčleňuje ho několik údolí a roklí. Celková rozloha Jenišovic činí 458 ha a Odolenovic 284 ha, převládá orná půda, pastviny, les. Průměrná nadmořská výška k.ú. Odolenovice vychází 406 m, k.ú. Jenišovice 378 m. Celkový počet obyvatel k 1. 1. 2011 činí 953, z toho 475 mužů a 478 žen. Jenišovice čítají 760 osob a Odolenovice 193. Obecní znak tvoří svisle půlený štít, kde kostel na vršku ukazuje na Jenišovice a pole s lipovými listy znamená Odolenovice.

OKÉNKO DO HISTORIE.

V písemnostech vztahujících se ke Strahovskému klášteru v Praze jsou mimo jiné zachovány i donace (soupisy nadání, věna) v pořadí 11. pražského biskupa Jana I. (na stolci 1134-1139), českého knížete Vladislava II. a jeho manželky Gertrudy pro tento původně benediktinský klášter. Uvádí je listina olomouckého biskupa Jindřicha II., řečeného Zdík (1126-1151). V ní biskup Jindřich líčí založení kláštera a potvrzuje příslušná obdarování. Pražský biskup Jan věnoval klášteru své statky, ale dokončení celé akce se již nedožil. Originál listiny se však nedochoval, jen jeho částečný opis. Ten text je neúplně, bez data, zachycen v urbáři benediktinského kláštera na Strahově z roku 1410 (fol. 40-41). Zachovaný latinský text byl kriticky vydán v edici Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae, díl I., Praha 1904-07, číslo 156, strana 157-161. A tam na straně 160, řádek 25, je

poprvé uvedena zmínka o obci : „/.../ ianisouiczih totam villam /.../“ (... Jenišovice celou ves = český překlad je dle údajů Královské kanonie premonstrátů na Strahově obsažen v Letopisu Vincenciově a Jarlochově, Praha 1957, s. 188-190). Editor Gustav Friedrich klade vydání listiny mezi léta 1143 až 1148, k 10. červenci. V listině uváděná ves Jenišovice je beze vší pochybnosti již dříve založená osada, ležící u pozdějšího města Turnova. Archivář PhDr. Denko Čumlivski sděluje, že historický archiv benediktinského kláštera na Strahově je nyní uložen v I. oddělení Národního archivu, M.Horákové 133, Praha 6. Je možné, že po biskupu Janovi by obec snad mohla být i pojmenována: lidé Janovi = Janišovici. Ve fondu „Archiv pražského arcibiskupství“ k tomu ale žádné údaje a doložení z 12. století (a vůbec ze středověku) nejsou.

Panorama historických Jenišovic od západu (r. 1919).

Nejstarší písemná zmínka o zdejších Odolenovicích se váže k r. 1543. O počátcích a starších časech obce máme dosud málo poznatků, na probádání čekají písemnosti v archivech a historická literatura. Jedna vědecká domněnka uvedená v archivním dokumentu říká, že osadu založil Odolen, který by mohl být v nějakém vztahu s Odolenem, synem Střížovým, který roku 1158 při obléhání města Milána statečně se dvěma druhy přeplaval na koni rozvodněnou řeku Odolu.

Po pražském biskupovi, řeholních řádech benediktinů a premonstrátů dále přechází obec a okolí pod přímou správu a dlouhodobé působení řádu cisterciáků – vzdělavatelů krajiny, usazených v jejich novém klášteru Hradiště (nad Jizerou). Údobí osídlování, kolonizace, odlehlejších končin pozdějšího Boleslavského kraje (počátky krajského zřízení klademe do 2. pol. 13. stol., kdy Přemysl Otakar II. nahrazoval původní zřízení hradské), to je i oblasti mezi Kopaninou, Ještědem a Hradištěm, bylo zřejmě zahájeno ve spolupráci s košatým rodem Markvarticů, tehdejším převážným držitelem severočeského pohraničí. Asi probíhalo podobně jako v případě sousedního Rychnova (až mnohem později: u Jablonce n. N.) nebo Bozkova u Semil: rozvoj obcí a osad podporovali opatové zakládáním far a kostelů. V Jenišovicích se tak stalo pravděpodobně již po r. 1177 (založení nebo znovuosazení kláštera Hradiště). Zlom v držení území nastal v revoluční době, kdy po husitských válkách bylo r. 1436 Heníkovi z Valdštejna celé rychtářství jenišovické, tedy i Odolenovice, přičleněno k panství Skály nad Jizerou (to je Malá Skála, ale ten název vznikl až při výstavbě železnice r.1859). Současně po r. 1420 (někde se udává za války třicetileté po r. 1620) na-

stalo až do r. 1728 opuštění fary, kostel byl filiálním (pobočným) k faře na Bzí (Nábzí) u Železného Brodu a duchovní správa vykonávána dálkově. Rokem 1565 oblast v tradičně zažité historické podobě připadla postupně k vartemberskému, valdštejnskému a desfourskému panství zámku Hrubý Rohozec. Po zrušení poddanství roku 1848 získávají obce samostatnost.

Život obyvatel plynul jako jinde, vyznačen hospodářskými částmi zemědělského roku a církevními svátky. Někdy se ale obcí přehnala i krutá a smutná období. Přírodní bouře a kalamity, morové epidemie, častá nouze o vodu. Pochod poddaných selských rebelantů od Rovenska, ničící požáry a jiná neštěstí.

Na počátku průmyslové doby stojí inženýrské liniové stavby. Silnice od Turnova k Frýdštejnu se užívá od r.1858, na Voděrady r. 1898, do Paceřic r. 1921. Elektřina v obci slouží od r. 1928, kdy občané přistoupili do družstva východočeských elektráren. Dne 11. 5. 1928 byl schválen projekt „Vodovodního sdružení Jenišovice – Odolenovice" na výstavbu vodovodu z Kozlenců (lokalita u Frýdštejna). Včetně vodojemu nad Marjánkou jej dokončila v r. 1930 pražská fa Matička.

PAMÁTKY A POZORUHODNOSTI.

Farnost Jenišovice zaujímá obvod správy obecních úřadů Jenišovice, Frýdštejn, Žďárek, Paceřice a částečně Turnov (Daliměřice, Hrubý Rohozec, Malý Rohozec, Mokřiny, Vazovce, Dolánky, Bukovina, Kobylka, Loužek), Malá Skála (Záborčí, Křížky, Vranové) a Sychrov (Sedlejovice). Tomu odpovídá, že uprostřed, na okraji jenišovického návrší, se brzo objevuje zdaleka viditelný kostel sv.Jiří se zvonicí. Původně stál dřevěný v prostoru dnešního parku, obklopen starým hřbitovem s kostnicí. Trpěl povětrností, proto byl kolem r. 1592 důkladně opraven nebo snad znova postaven; ve zbrojnici hruborohozeckého zámku po té opravě přechovávali plechovou korouhvičku. R. 1723 započala patronátní vrchnost, hraběcí rodina Des Fours na Hrubém Rohozci přípravy na postavení kamenného kostela opodál. Výstavba trvala od r. 1729 a řídil ji Jan Jiří Folkert ze Železného Brodu. Nový chrám v barokním slohu je dokončen a slavnostně posvěcen dne 14. 6. 1744 vikářem Antonínem Klymou.

Vyniká štíhlostí své stavby, je majákem krajiny. Do 5. 5. 1831, kdy hořel po zásahu bleskem, jej zdobily lucerny stejného tvaru na obou věžích, jak ukazuje reprodukce obrazu z r. 1828. Desfourský kamenný znak nad vchodem vytesal kosmonoský sochař Josef Jelínek. Věžní hodiny byly osazeny teprve dodatečně r. 1794, zničil je ovšem požár. Nový stroj odměřuje lidem čas téměř nepřetržitě od r. 1882, sestrojen hodinářem Janem Prokšem ze Sobotky. Cimbály ulil Josef Diepoldt, zvonař z Prahy. Zvonů měl chrám asi čtyři generace, ve věži visely tři velké, na vížce dvojice malých. Některé rozlil oheň, jiné pukly, ostatní sebral válečník. Naposled zvonily 30. 3. 1942, od té doby zní jen umíráček z r. 1832.

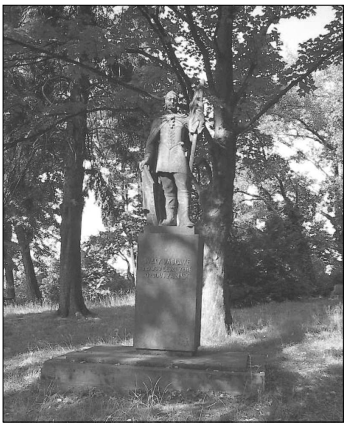

Socha sv. Václava v parku od sochaře Josefa Bílka z Hořic, k jejímuž vytvoření a zasazení před farní kostel dal ještě za svého života popud prof. Josef Pekař.

Uvnitř chrámu visí hlavní obraz sv. Jiří od malíře Josefa Hellicha z r. 1866. Říká se, že do tváře anděla autor vtiskl podobu Boženy Němcové. Řezbářské práce dodávala dílna Bušek z Husy, její řemeslné umění zdobí i zámek Sychrov. Ze čtyř erbů na sloupech jsou dva desfourské (patroni) a po jednom černínský a kolonský (jejich manželky). Předchozí staré dvouvěžové varhany nahradil nástroj fy Josef Kobrle v Lomnici n.Pop., hraje od r. 1904. Také tento kostel podlehl nájezdům zlodějů, sebrali část inventáře. V současnosti probíhá dlouhodobá oprava zahájená zásluhou již zemřelého kostelníka Fr. Brože, ale i péčí turnovského vikáře P. Václava Vlasáka. Objekt je státem chráněnou památkou.

V Odolenovicích na návsi pod lipami se dochovala malá kaplička. Stará se o ni obec a spoluvytváří duši místa. Zatím se přesně nepodařilo zjistit její zasvěcení ani dobu vzniku. Mívala i zvonek.

Starý jenišovický hřbitov byl provozován ještě asi 100 let. Z té doby se v něm dochovaly 2 hrobky: desfourská a chaloupkovská. Kolem r. 1900 z popudu faráře Jana Křtitele Hájka přikročeno k jeho rekultivaci zahradnickým podnikem Mašek (dříve Korselt) z Turnova do podoby parku. Dřeviny a cestičky pak doplnil pomník postavený u příležitosti 10. výročí prohlášení čsl. samostatnosti 1928 a dne 17. 9. 1939 (!) odhalená socha sv. Václava, zhotovená sochařem Josefem Bílkem z Hořic nákladem sbírek katolických občanů. Většina okolních lip a kaštanů zde roste od r. 1865.

Nový, prostranný hřbitov na rovině za kostelem byl založen r. 1839. Středový kříž r. 1868 odlit v Blansku, původní kovaná brána byla nevypátranými(!?) pachateli vytržena a zcizena r. 2000.

Vedle hrobů místních i okolních rodů zde najdeme několik míst posledního odpočinku těchto vzácných osobností:

* *PhDr. Josefa Pekaře* (*12. 4. 1870 Malý Rohozec, † 23. 1. 1937 Praha), profesora české historie a rektora Karlovy univerzity. V kostele byl křtěn,

Historik Dr. Josef Pekař.

zdejší návrší nazval „balkónem Českého ráje“. Hrobku má rodina Pekařova vedle středového kříže. (Přítel faráře J. K. Hájka, který v úzké spolupráci s historikem J. V. Šimákem a malířem J. Prouskem budoval fond Muzea Českého ráje.)

* *Josefa Dlaska* (*11. 7. 1782, † jaro 1853), moudrého sedláka v Dolánkách u Turnova. Po širém okolí známý veřejný činitel, vzdělaný rychtář a lidový písmák. Z jeho cenných zápisků čerpá i naše obecní kronika. Nad rovem poblíž hřbitovního vodovodu mu vztyčili nejvyšší náhrobní kámen.

* *Jana Cejnara,* sedláka a písmáka na Frýdštejně, zanechal známou kroniku svého života z 1. pol. 19. stol.

* *MUDr. Josefa Salmona* (*1844, Daliměřice, † 1931 v Praze); jeden z průkopníků dětského lékařství. Spolu s kolegy se snažil vybudovat českou nemocnici, za tím účelem v 2. pol. 19. stol. založili Spolek pro zřízení a vydržování české dětské nemocnice a chorobince v Praze. (Viz: Bývalá nemocniční budova na Moráni, proti Faustovu domu na Karlově náměstí v Praze.)

* *Anny Vedralové* (*18. 4. 1824 Smolenice u Příbrami, † 5. 6. 1914 Křížky u Malé Skály), ošetřovatelka vlastence a statečného novináře Karla Havlíčka Borovského, jemuž posloužila až do smrti. Provdala se za rolníka Petra Vajse a zdejším lidem často o velkém českém spisovateli, žurnalistovi a politikovi vyprávěla.

* *Josefa a Františky Brožkových* z Hrubého Rohozce, prarodičů básníka Petra Bezruče.

* *Vojenské hroby kopány 3.* U „vody“ je rov s kulatým pomníkem (od r. 2004 mu chybí kamenná váza) s ostatky Karla Schweppenbergera, rakouského nadporučíka raněného u Podolí a dne 1. 7. 1866 zesnulého v polním lazaretu na Hvězdě. Vedlejší dvojhrob obsahuje ostatky rak. vojína z boje u Žďárku dne 26. 6. a rakouského desátníka z boje u Podolí dne 27. 6. *Oba upravuje Komitét pro udržování památek z války r. 1866 (technik Jiří Náhlovský, Voděrady).* U kříže se nalézá hrob neznámého rudoarmějce zabitého při dopravní nehodě dne 10. 5. 1945 v Paceřicích; pečuje o něj obec.

Ve vesnicích pravidelně nacházíme pomníky k úctě spoluobčanů padlých ve světových válkách. V Jenišovicích takový kámen stojí v zahrádce u Obecního úřadu a nese desky se jmény 28 obětí 1. války a 4 obětí 2. války. Na domě č.p. 43 visí pamětní deska Viléma Hořeního, odbojáře – komunisty popraveného nacisty dne 24. 5. 1944 v Drážďanech. Odolenovice mají v zahrádce u bývalé školy pomník 12 občanům z 1. války a v Zádrahách u cesty pomníček Františka Austa, účastníka květnového povstání, smrtelně tam zraněného dne 5. 5. 1945.

Rovněž boží muka za školou při cestě z Jenišovic do Odolenovic připomínají tragickou událost – smrt rolníka. Posta-

vil je Václav Nejedlo r. 1818, po shození znovuobnovena r. 2004. U bývalé cesty k Roudnému, v dřívějších farních polích, stojí kříž od faráře Františka Fialy z r. 1843, opravený a posunutý obcí r. 2009.

Další sochy jsou státem chráněné památky: Sloup Panny Marie z r. 1719 byl již 3x přenášen, naposled až do zahrádky v jenišovické návsi, když se rozšiřovaly silnice. Dal ho postavit Karel Dostrašil, purkrabí v Rohozci, opraven r. 2002. Před kostelem na vysokém podstavci spočívá sv.Antonín Paduánský od kupce Jiříka Nejedly z r. 1808.

V místech Červeného dvora, asi na výšině blízko něho, stávala kdysi tvrz vladyk z Činova známá v l. 1322 – 1450. V zemských deskách r. 1565 se připomíná ve vsi Činově 1 osedlý, r. 1613 se uvádějí 2 osedlí. Osada se zmiňuje ještě r.1653 v berní rule, pak byla svedena. Roku 1663 Albrecht Max Des Fours učinil z těchto gruntů poplužní dvůr. Říkalo se mu Činov, Činoves, Nový dvůr, od 19. stol. Červený dvůr dle tehdejší omítky. Roku 1899 vyhořely místní stodoly. Po 2. sv. válce dvůr i ostatní majetek rodu Des Fours zkonfiskoval na základě prezidentských dekretů stát, r. 1952 přešel do vlastnictví Jednotného zemědělského družstva Jenišovice. Roku 1954 však statek zachvátil požár a spálil celou úrodu i stroje, druhý požár vypukl v 70. létech. Celý barokní dvůr je nyní státem chráněnou památkou. Má čtvercový půdorys, na východní straně stojí pilastrový portál se segmentovaným tympanonem a desfourským znakem. Objekt nedávno povstal z ruin, když nový majitel, fa VGP Parks, jej zachránil a do pěkné podoby opravil všechny střechy, fasády a celé nádvoří. Jižní křídlo má sloužit jako stylové kancelářské centrum.

DO ŠKOLY.

Kronika uvádí dřevěnou chalupu v Jenišovicích, kde se učilo už před r. 1728. Zřejmě ji dali vystavět majitel Činova a obec na pozemku opuštěné fary, dnes č.p. 43. Nevíme, zda r. 1790 nebyla zřízena jiná školní budova. Kamennou školu z r. 1840 stavěli nákladem hraběnky Gabriely Des Fours a přiškolených obcí původně jako 2-třídní pro 300 žáků. Přestavěna je r. 1899 a slouží dodnes jako mateřská škola a obecní úřad. Podle dr. J. V. Šimáka byla místní škola jedinou pro celý sever rohozeckého panství, děti chodily z dáli. Proto se postupně oškolují Dolánky (r. 1818), Voděrady (1827 a zde r. 1895 Frýdštejn), Paceřice (1872), Žďárek (1882 zimní školní stanice, 1889 škola), Odolenovice (1900) a Malý Rohozec (1910). R. 1939 už za nacistické okupace je k nám provizorně přenesena menšinová měšťanská škola, mateřská škola a opatrovna z Hodkovic. (Stejně tak Jenišovice celou válku ukrývaly před nacisty na svém území pomník T. G. Masaryka.)

Těsně před r. 1960 dosáhl zasloužilý řídící učitel Alois Broul výstavby moderní základní devítileté školy. Výuka zahájena r. 1962, dlouho postrádaná kuchyň s jídelnou a dalšími učebnami připojena r. 1993, tělocvična zcela přestavěna a rozšířena r. 2003. Součástí areálu je obnovený stadion, zahra-

da a dětské hřiště, v budově sídlí obecní knihovna s internetem a lékařská ordinace.

U KOŘENŮ NÁRODNÍ CÍRKVE.

Vesnickou zvláštností, se kterou se v okolí setkáte asi jen v Přepeřích u Turnova či Bozkově, je přítomnost dvou velkých kostelů. Jak k tomu došlo? Ke konci 1. světové války a počátkem československé samostatnosti, v převratových poměrech, vzniklo v českých zemích hnutí reformních kněží kolem dr. Karla Farského s cílem a snahou přispět k nápravě a povznesení českého duchovního prostředí. Jedním z jeho vůdčích příslušníků se stal Gustav Adolf Procházka. Narodil se 11. 3. 1872 v Kosmonosích, v Jenišovicích byl od 2. 2. 1905 kaplanem u pana faráře J. K. Hájka a od 28. 4. 1912 zde převzal farářskou službu.

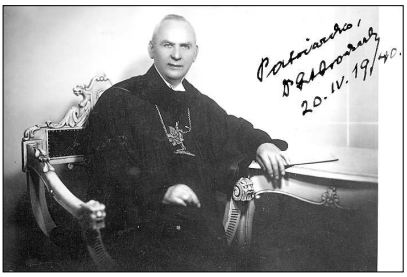

Gustav Adolf Procházka

V duchu ideje úplného odtržení nového státu od Vídně a Říma dospělo dění dne 8. 1. 1920 k založení Československé církve (za protektorátu Českomoravské, dnes Čsl. husitské).

V jenišovické farnosti tehdy zavládlo veliké všeobecné nadšení: k nové národní církvi přestoupil farář G. A. Procházka, jeho kaplan František Hoffer a spolu s nimi celé rodiny i jednotlivci v počtu asi 90 % obyvatelstva. *Zdejší náboženská obec Čsl. církve tak byla ustavena dne 8. 2. 1920 jako prakticky první v republice.* Své bohoslužby konala do r. 1924 v kostele sv. Jiří, pak přechodně ve školní budově. Zbylí katolíci chodili na mše svaté, křty a všechny ostatní obřady jistou dobu do kaple Nejsvětější Trojice Boží na Hrubém Rohozci k zámeckému kaplanu J. K. Hájkovi, který zde po odchodu z Jenišovic nalezl ubytování. Bohužel docházelo tehdy mezi lidmi z obou stran k řadě tahanic, sporů (obsluha věžních hodin a zvonů), napětí i útočnému výstřednímu chování, např. při pohřbívání nebo zachovávání veřejného pořádku (zničení sochy sv. Jana Nepomuckého na návsi v r. 1920, rozbíjení oken). Koncem r. 1926 se čsl. náboženská obec rozhodla postavit si raději svůj vlastní kostel. Každý člen si pokládal za čest přispět na jeho stavbu penězi, materiálem, potahem, prací nebo darem. Slavnostně otevřen byl 7. 7. 1929. Stojí v návsi, má jednoduchý pěkně zdobený sloh a nese název Sbor krále Jiřího z Poděbrad. Název Husův sbor, jako v jiných městech a vesnicích, zde nebyl zvolen z důvodu zachování starobylé jiřské poutní tradice. G. Procházka pak stanul v čele Čsl. církve jako její 2. patriarcha a F. Hoffer se stal duchovním pražského kostela sv. Mikuláše na Starém Městě pražském, který převzala čs. církev.

Zdá se, že z historického hlediska tento vývoj nenaplnil obci žádoucí očekávání. Počáteční nadšení nezapustilo pevné kořeny, kdysi kvetoucí farnosti obojí víry postupně odumřely. Nevratně se rozvrátila pěstovaná spolupráce mezi školou, obecním úřadem a farou, utrpěla kultura a mezilidské vztahy. Dvěma světovými válkami silně narušený prostor dosavadního náboženského duchovního náboje využili pro budoucnost rozhodujícím způsobem zastánci komunistické myšlenky. Dnes je náš dolní kostel opuštěn, hledá se jeho nové využití. Uvnitř má hezké prostředí, pořádají se v něm příležitostné výstavy nebo koncerty a poslední rozloučení. Má zavedenu elektřinu, vodu a kanalizaci, suterén je odizolován a vystupují z něho 2 komíny. Již mezi válkami zde bývala mateřská školka, pak kampelička, po 2. sv. válce kancelář JZD a lékařská ordinace. Nyní se plánuje renovace vnější fasády a oken. Podaří se Sbor krále Jiřího opět oživit? Příležitostí by mohlo být originální muzeum dějin Církve československé husitské či pamětní síň buditelů J. K. Hájka a K. Tichého.

OSOBNOSTI V TRVALÉ PAMĚTI.

Na čestném místě musíme připomenout vzácné rodáky nebo obyvatele, kteří se mimořádným způsobem zasloužili o věhlas či rozvoj naší obce :

* *Vikář Jan Nepomuk Chaloupka* (*1729, † 1820), vikář a třetí farář kamenného kostela, správu vedl celých 57 let. Založil Chaloupkovu nadaci pro zvelebování chrámu, aby bylo v budoucnu postaráno o prostředky na údržbu a vybavení. Spolupracoval na zahájení provozu nové školy. Podílel se i na zkrášlení obce, když r.1804 dal v místech dnešního Sboru postavit ozdobnou sochu Jana Nepomuckého od Františka Kobosila z Turnova. Pohřben je v parku pod kamennou deskou s reliéfem kalicha.

* *Kněz Václav Koťátko* (*26. 8. 1810, Jenišovice č.p. 82, † 28. 10. 1876, Praha), kněz, od r. 1841 učitel a v l. 1865 – 1876 ředitel Pražského ústavu pro hluchoněmé (založen r. 1786). Autor prvních českých učebnic pro neslyšící (slabikář, čítanka, tři sešity mluvnických cvičení a sbírka povídek). Odpočívá na Olšanech.

* *Michal* (* 22. 7. 1814, † 29. 10. 1889), Josef (* 12. 9. 1862), *Josef* (* 6. 6. 1881, † 7. 1. 1956), *František* (* 29. 7. 1885, † 4. 4. 1952) a *Michal* (* 29. 7. 1887, † 13. 12. 1910) *Ulmanové* z Jenišovic č.p. 19. Rod slavných hudebníků různých nástrojů a kapelníků místní hudby. Děd v l. 1845 – 60 cestoval 4x do Ruska, ostatní hráli v lázních, orchestrech a cirkusech po celé Evropě.

* *Farář Jan Křtitel Hájek* (* 14. 6. 1863, Sobotka, † 28. 9. 1937, Praha), farář v l. 1898 – 1912, již r. 1889 sem nastoupil jako kaplan. Stal se vynikajícím jenišovickým občanem, osvíceným buditelem celé oblasti, dělníkem osvěty a členem všech spolků. Vedle vzorné duchovní služby pracoval pro mnoho zájmů (založení „Cyrilla“, budování parku svým nákladem, návrh vodovodu, ustavení kampeličky a hospodářské besedy pro poradenství sedlákům, nákres panorama z rozhledny KČT Kopanina, generální

oprava kostela). Zvláště prospěl turnovskému muzeu coby spolupracovník dr. Šimáka sběrem národopisných a dějepisných podkladů. Jeho obsáhlé záznamy jsou základním pramenem obecní kroniky. Pochován je na Vyšehradském hřbitově vedle V. B. Třebízského, náhrobek nese nápis „Kněz – lidumil".

Jan Křtitel Hájek.

* *Řídící učitel Kajetán Tichý* (*23. 2. 1859, Jičín, † 27. 3. 1937, Turnov), učitel v Radostíně a dobrý řídící učitel v Jenišovicích (1899 – 1919), vynikající zpěvák a hudebník, skladatel 266 děl, přítel a žák Antonína Dvořáka, Hájkův současník a spolubuditel. Zastával řízení kúru, výborně ovládal varhany i další nástroje a vedl slavnou místní Pěvecko-ochotnickou jednotu „Cyrill". Velmi se zasloužil o pěstování sborového zpěvu a výchovy k hudebnosti. Zemřel o velikonocích r.1937 přímo za varhany u sv.Františka v Turnově, právě když na ně hrál při Vzkříšení.

* *Gustav Jiří Kopal* (*18. 4. 1920, Jenišovice č.p. 59 – Červený dvůr, † 14. 3. 1968, Praha), účastník bojů 2. světové války ve Francii a Anglii jako letec. Ve službě předního střelce na stroji Wellington u 311. čsl. bombardovací perutě byl zajat při návratu z náletu dne 6. 2. 1941. Spoluorganizoval Velký útěk z německého vězení. V hodnosti W/O R.A.F. je držitelem 4 čsl. a 4 britských vyznamenání.

Josef Vyletěl na snímku pořízeném po bojích o Ostravu v r. 1945.

* *Josef Vyletěl* (*1925, Mirohošt u Dubna), plukovník, mimo jiné nositel Pamětní medaile 2. stupně Československé obce legionářské (ČsOL). Sloužil v samostatné tankové brigádě 1. čsl. armádního sboru na východní frontě v l. 1944 – 1945. Bojoval v Dukelském průsmyku a zúčastnil se osvobození Ostravy.

SOUČASNÝ ŽIVOT.

Obec spravuje 11-tičlenné zastupitelstvo v čele se starostou Bohumilem Bradáčem. Za posledních 20 let se charakter střediskové vesnice značně změnil (zemědělství, průmysl, živnosti, spolky, zvyky). O aktuálním životě Jenšovických a Odolenovských občanů si povíme jindy.

Ing. Jiří BROŽ,
místostarosta obce
a její kronikář.

IV. OBEC TATOBITY

NAŠE TATOBITY od minulosti k dnešku

JMÉNO OBCE

Obecně přijatý a častokrát v literatuře (i v rozhlasovém pořadu „Divnopis“) nezpochybněný výklad původu názvu obce Tatobity pramení z vyjádření jazykovědců:

František Váhala z Ústavu pro jazyk český píše – slovo „tatь“ je doloženo ve významu „zloděj“ v památkách církevněslovanských, staroruských, starosrbských. Ve Slovníku jazyka českého autorů Pavla Váši a Františka Trávníčka je uvedeno: Tatobity, -bit, pomnožné, ves v Čechách, původ = bijci zlodějů (tat = zloděj).

Tisíciletá lípa v Tatobitech. Cyril Kutlík, syn evangelického faráře z Křižlic. († 4. 4. 1900.)

TATOBITY JSOU OBCÍ, KTERÁ SE STÁLE ROZRŮSTÁ

Snad největšího rozmachu zaznamenala tato obec, ležící na cestě mezi Turnovem a Lomnicí nad Popelkou, v době příchodu vlámských brusičů drahokamů a výrobců a zpracovatelů skla. Dodnes tu sídlí potomci rodů Janusů, Cimbálů, Drozenů, Kasanů, Pítrů, Cermanů a dalších, jejichž jména se časem počeštila.

Přestože první písemné zprávy o vsi Tatobitech byly nalezeny v popisu Skalského panství (Hrubá Skála) až z roku 1514, bylo toto místo na jižním úpatí strážné hory Českého ráje, Kozákova, v údolí potoka Tichovky (též Kysovky), osídleno podle nálezů už v době kamenné. Rovněž v roce 1886 zde byly nalezeny pozůstatky po sídlišti lužického lidu z 12. století př. n. l., avšak svoje jméno obec dostala až mnohem později. Údajně k tomu došlo někdy v X. století, pojmenováním místa, kde byli pobiti pohané, zloději či zlí lidé, „tatové“, kteří tudy táhli podél Jizery a hledali útočiště v nepřístupných skalách.

Od konce XII. století bylo celé Pojizeří v majetku pana Voka z mohutného panského rodu Markvarticů, který vlastnil území a vsi východně od Turnova až za Kozákov i s hradem Rotštej-

nem. Lidé z Tatobit tak postupně prožili selské i husitské bouře i pozdější útisk a robotu pod Vartenberky a císařem Ferdinandem I. V té době se už na Tatobitsku pálilo i vápno, protože nejstarší zpráva v rovenských městských knihách z roku 1567 uvádí, že Jan Jaček z Tatobit slíbil dát na stavbu nové chrámové kamenné lodi v Rovensku na Tejně 20 korců vápna.

Doba císaře Rudolfa II. sem přivedla vlašské brusiče drahokamů, které nalézali na Kozákově a v jeho okolí. Těm prý učarovaly oči zdejších děvčat, a tak se sem mnozí přiženili a místní lid naučili drahokamy hledat, brousit a zpracovávat. Odtud tedy pocházejí dnešní jména Pitrů, Janusů a Kasanů.

Pálení vápna se v Tatobitech a okolí velmi rozšířilo v době Albrechta z Valdštejna, který stavěl ve své rezidenci v Jičíně nový zámek, Libosad, konírny i celou novou městskou čtvrť. O tom, že to byla ale práce těžká a nebezpečná, svědčí nejen řada hrobů zde a v okolí, ale i kamenné kříže na místech největších tragedií.

Tatobitům se nevyhnuly ani patálie švédské války, ani pozdější roboty. Až do roku 1756 ze zdejší rychty pracovalo na panském 19 sedláků a 21 chalupníků. Ti, když se o rok dříve dověděli, že je robota zrušena, připojili se k povstání a táhli na zámek Hrubou Skálu, kde jim bylo zrušení robotní povinnosti přislíbeno. Povstání však bylo násilně potlačeno a robotovalo se dále…

Náležitě pyšní jsou tatobitští na svůj dnešní kostel, který ve vsi dlouho neměli a marně o něj usilovali. Dlouho, až do roku 1714 jej nahrazovala dřevěná kaple. Někdo jim tehdy poradil, aby ji podřízli. Když pak zbytky uklidili, začali se stavbou kostela sv. Vavřince, která trvala skoro čtyřicet let. Dnes to ale nikomu nevadí. Kostel je nádhernou dominantou obce a poutá zraky lidí už z široka daleka. Také jeho akustika je výborná a tak vedle bohoslužeb tu pořádají koncerty i každoroční Rybovu Českou mši Vánoční.

Vískou pod Kozákovem prošly i války. Prusko-rakouská, první i druhá světová, včetně hrůzné německé okupace. Původní vozová cesta nad ní od Turnova k Jičínu byla přestavěna na silnici a nové domy vznikaly také podél ní. Vzrostl i počet obyvatel *spojených obcí Tatobity a Žlábek.* Dnes už jich mají 543.

DROBNÉ SAKRÁLNÍ PAMÁTKY V TERÉNU

V tatobitské farnosti byl soupis soch, křížů a kaplí zhotoven v roce 1835. Nalézá se tu osm objektů, z toho tři v Tatobitech – na obecním pozemku nad tehdejší školou *kamenný kříž s reliéfem Panny Marie z roku 1776,* v budoucnu známý jako tzv. Nerudův kříž, kamennou kapli na Záhumení se sochou sv. Václava u domu sedláka Petra Bičíka, který se i jménem svých potomků zavázal udržovat památku stále v dobré kondici, a dřevěný kříž na hřbitovní bráně, zřízený tatobitským fořtem Josefem Pospíšilem. Na Proseči bychom v téže době nalezli dřevěný krucifix při usedlosti Jana Dědka, nahrazený záhy (1836) kamennými božími muky s reliéfy Panny Marie, sv. Josefa, sv. Jiří, zhotovenými podle zanikajícího nápisu nákladem Jiřího Dědka.

Pověstný Nerudův kříž (s osobou Jana Nerudy ve skutečnosti nespojený více než kterýkoli jiný krucifix v plenéru), musel být později přemístěn níže do zatáčky hlavní silnice. Krucifix se stal inspirací Jana Nerudy pro napsání Balady horské, když navštívil Kozákov a Tatobity. Prokázat ovšem Nerudovo pohnutí mysli právě nad tatobitským křížem, se dodnes nepodařilo. V roce 1994 kříž restaurovala akademická sochařka Marie Učíková.

Na Jivínsku, při cestě na Kozákov, umístili v roce 1867 manželé Drahoňovští sochu Panny Marie Immaculaty, vypracovanou Josefem Zemanem z Tatobit, který její dřík dekoroval reliéfy sv. Josefa, sv. Vavřince a sv. Alžběty. Socha představuje charakteristickou ukázku autorova naivního umění. V letech 1939 a 1994 se památka dočkala obnovy a restaurátorského zásahu, podruhé opět přičiněním akademické sochařky Marie Učíkové z Prahy,

V Končinách na Žlábku stál železný kříž, vsazený do pískovcového podstavce s reliéfem kalicha a nápisem *Pane Bože v ruce tvé skládám osud svůj! Založil Jan Mazánek.* Roku 1898. Na samotném kříži pak byla ještě plechová tabulka s textem Ke cti a slávě Boží věnováno od Jana a Marie Mazánkových. Léta Páně 1898. Stavitel kříže Jan Mazánek byl všeobecně přezdíván jako Baron.

A konečně, 1. září 1908 vysvětil místní kněz P. Josef Symon porfyrový kříž při hlavní silnici na Žlábku, zhotovený na náklad obce tatobitským kameníkem Františkem Mařanem.

DO STAROSTENSKÉHO KŘESLA POPRVÉ USEDLA ŽENA

Dnešní starostka Lenka Malá pochází odsud, takže místní poměry zná. Do úřadu nastoupila po volbách v roce 2006.

V obci je řada spolků, které pracují a podílejí se na rozvoji obce. A v rychlosti vyjmenovává existující spolky divadelníků, Skautů, Junáků, Sokolů, zahrádkářů, myslivců, oddíly fotbalistů, volejbalistů, hasičů, místního „Babince“ i občanského

Tatobitští volejbalisté, vítěz turnaje na Sněhově.

sdružení Dědina. *„Víte, to je tak. U nás je každý z lidí nejméně v jednom místním spolku, a tak když něco pořádáme, scházejí se stále titíž. Někdy je té práce opravdu hodně, ale zase to má jednu velikou výhodu. Dobře se známe, rychle se domluvíme, a když vidíme, že to sami nezvládneme, poprosíme o pomoc členy ostatních spolků. Nepamatuji, že by nás někdo odmítnul,“* tvrdí starostka.

Občanské sdružení Dědina se podílí na pořádání kulturních a společenských akcí jako je Vynášení smrti, Slavnosti lípy, (Na) Malované prázdniny a spousty dalších poutavých besed u příležitosti různých výročí.Členové sdružení obnovili *Malířovu zahradu,* která se stala kulturním centrem obce.

Hasiči se podílejí nejen na zabezpečení ochrany obce svojí výjezdovou jednotkou, ale také velmi úspěšně reprezentují obec při hasičských soutěžích ve všech kategoriích, od nejmenších až po veterány. Dále organizují pravidelné plesy, závody v hasičském sportu a dětský den. Po několikaletém úsilí se podařilo získat pro ně automobilovou cisternu, čímž se budou moci zařadit do vyšší kategorie IZS.

Skauti pořádají pravidelné plesy a tábory své členy. Scházejí se na svých schůzkách v klubovně, kde se věnují skautské činnosti.

Zahrádkáři se věnují osvětové činnosti. Zejména jejich podzimní výstavy se staly vyhledávanou atrakcí. Pro své členy organizují poznávací zájezdy na Zahradu Čech v Litoměřicích.

Spolek divadelních ochotníků vznikl v roce 1867 a nyní po několika letech odmlky,kdy postrádal prostory pro divadelní čin-

nost,se divadelní soubor MÁJ prezentoval v nově otevřeném kulturním domě hrou O lípě.

Sokol Tatobity sdružuje fotbalisty, kteří se úspěšně prezentují v okresní soutěži.

Myslivci přispívají k rozvoji myslivosti odchovem bažantů a kachen, zimním přikrmování zvěře a celkovou starostí o ochranu přírody ve svém revíru.

Mezi další aktivní spolky naší obce patří volejbalisté, kteří se pravidelně několikrát v týdnu scházejí na novém víceúčelovém hřišti u školy a zde nabyté zkušenosti uplatňují při reprezentaci obce na různých turnajích nejen v okolí.

Posledním aktivním spolkem v našem výčtu je „Babinec". Toto sdružení zavedlo například tradici Tatobitské dýně, kdy u OÚ aranžují výstavku dýní, která dokáže upoutat každého kolemjdoucího.

Ti všichni se podílejí na veřejném životě obce. Podle ní každý dovede přiložit ruku k dílu, ať se ve vesnici děje cokoliv, navíc ani ženy nehledí na nějaké to kilo mouky i chvíli času, a když je potřeba, napečou buchty i jiné dobroty pro všechny ostatní. *„Máme tu ročně tolik vlastních besed, zábavných pořadů, soutěží a společných akcí."*

Největší chloubou Tatobit poslední doby je veliký sál pro tři stovky lidí s rozsáhlým zázemím, který po restituci vlastnili Studničkovi, majitelé známé hospody. Obec jej odkoupila, svými silami a z vlastních prostředků zrekonstruovala a dnes počítá s jeho širokým využitím pro spolkovou činnost. Slavnostně jej otevřeli v pátek večer v předvečer Sjezdu rodáků 2010, kdy tu členové místního ochotnického spolku uvedli hru „O Lípě", upravenou na motiv známé Jiráskovy „Lucerny", která se v Tatobitech hrála poprvé právě před sto lety.

„Nedávno jsme schválili územní plán rozvoje obce, takže teď lidé mohou v souladu s ním stavět nové domy, rekonstruovat staré a rozšiřovat pozemky. Na první pohled to vypadá, že už nemáme žádné potíže, ale není to tak. Potřebovali bychom vyřešit problém s komunikací, která vede přímo středem obce. Máme zpracovaný projekt na *Zvýšení dopravní bezpečnosti v obci.* V roce 2010 jsme zrealizovali *1. etapu cyklostezky Tatobity,* která byla slavnostně otevřena 22. dubna 2011. Chtěli bychom získat pozemky z okolních sadů, které se tlačí až k naší obci, a nabídnout je pro výstavbu rodinných domků, rekonstruovat kanalizaci a vodovod a hlavně zajistit stálý obchod s běžnými potravinami. To jsou vesměs akce velice nákladné," uzavřela naše povídání paní starostka Lenka Malá.

TISÍCILETÁ LÍPA SE STALA POJMEM

Právě jako kostel, o který místní lidé v minulosti tolik usilovali, stala se i stará lípa symbolem obce. Její stáří odborníci odhadují na 700 až 800 let. Bohužel ani v kronikách není uvedeno, kdo, kdy a za jakých okolností ji tehdy vsadil. Přežila mnohé katastrofy, odolala i lidskému počínání, větry ji v padesátých letech dvacátého století část odlomily, ale pokaždé z jara se zazelená a zavoní včelám i lidem. V roce 1979 byla vyhlášena *Památným stromem.* Stala se vyhledávaným poutním místem a zdejší lidé na ni nedají dopustit. „Kdyby se opět nerozrostla, musel bych snad emigrovat," řekl dnešní kronikář Břetislav Mánek, který krátce po sametové revoluci v roli starosty objednal její prořezání. „Lípa je krásná po celý rok, ale největšího údivu vzbuzuje na jaře, kdy se zazelená a v plné své kráse je dokonalým symbolem obce," řekla Lenka Malá.

Její přežití nebylo vždy snadné. Pověst o ní vypráví, že v minulosti ke kácení starého kmene už mělo dojít, ale při vichru a bouři, které se najednou strhly, z nitra stromu zaznělo varovné: „Nesázels-nekácej!" A od té doby se prý lípy už nikdo s podobným záměrem nedotkl. Památný strom se časem stal místem, kde si hrály děti, scházeli milenci i staří a kam zavítají i turisté. Není divu, že lipové listy se dostaly v roce 2009 i na návrh Jaroslava Bartáka pro novou obecní vlajka, která byla obci slavnostně udělena dne 26. května 2009 Předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Za zmínku stojí i to, že se v roce 2010 pod památnou lípou uskutečnila svatba zdejších novomanželů Srbových, první v historii obce.

TATOBITŠTÍ JSOU PRÁVEM PYŠNÍ I NA SVOJI ŠKOLU

Nejstarší období školy

O škole jsou první zprávy z r. 1790. Tehdy tu byl učitelem (kantorem, jak se tehdy říkalo) Matěj Nesvadba z Olešnice. V čele školy stál až do roku 1794. Zpráva z vizitace školy 19. září 1790 zaznamenává, že užíval tří korců kostelních polí, jež mu vynášely 3 zlaté do roka, 2 a půl věrtele luk, z nichž těžil seno i otavu za 1 zl., zato však platil nájem do kostela ve výši 30 krejcarů. Ze školního fondu měl příjem 18 zl. 11 kr., taxy od pohřbu a novoročné dostával však učitel v Rovensku, neboť před zřízením školy děti chodily právě tam. Plat od dětí měl celkem 77 zlatých 40 kr. Suma všeho jeho přijmu tedy činila 100 zlatých.

1849 – 1867

Škola byla stále ještě ve staré budově. Učitel Josef Brunclík z Libuně, který tu v roce 1851 nastoupil, ji vylíčil takto: „Podobala se nejbídnější chatrči, jejíž vnější i vnitřní zařízení působilo

nemilým dojmem na každého příchozího. V třídě byl povalový strop, hrozící každou chvíli sesutím, na každé straně po čtyřech krátkých lavicích, takže dítky po zemi sedět musily.“ Komise roku 1858 shledala, že stavení je tak sešlé a postavené na špatném místě, že nevyhovuje požadavkům školy a že bude nejlépe, když se o něco výše postaví nová škola. Zatím však byly v roce 1864 přistavěny ke staré škole, jež pak sloužila učiteli za byt, jen dvě světnice pro 1. a 2. třídu a teprve v následujícím roce byla dostavěna celá školní budova. Při příležitosti místní poutě byla 13. srpna 1865 slavnostně vysvěcena vikářem a děkanem turnovským Janem Šolcem.

1934 – 1935

V pátek 1. června 1934 kolem druhé hodiny noční škola vyhořela. Požár vznikl na půdě neznámým způsobem. Hasičským sborům, které přijely na pomoc, se nepodařilo požár zdolat. Celá škola, veškeré pomůcky, knihovny atd., lehla popelem a zůstaly z ní jen holé stěny. Vyučování probíhalo v sále hostince u Čepelíků a v obecní kanceláři. Děti z Kozákova, které povinně docházely do školy v Tatobitech, se ocitly „na suchu“ a měly nepředvídaně prodloužené prázdniny. Ale již koncern března se počaly kopat základy, základní kámen byl položen 10. dubna a již na počátku školního roku 1935/36 tu stála nová krásná budova, kterou vystavěl stavitel Holman z Nové Paky nákladem 350 tisíc Kč. S úpravou parku u školy stoupl náklad na 400 tisíc Kč.

V její novodobé historii procházela škola různými etapami vývoje, kdy musela reagovat na politickou a ekonomickou situaci státu.

V současné době řídí školu Mgr. Pavel Vaněk a škola se pyšní rozsáhlými aktivitami. Pro děti je v září pořádán *Výlet za poznáním (sama sebe),* kdy prvňáčci poznávají poprvé své nové spolužáky. V říjnu se děti podílejí na výstavě *Tatobitské dýně* svými výtvory a v listopadu již tradičně se starají o vystoupení při rozsvěcení *Vánočního stromu.* Kulturními vystoupeními zpestřují i jiné akce pořádané obcí (setkání s důchodci) či OS Dědina *(vynášení Moreny).* Již čtvrtým rokem škola pořádá regionální soutěž Vlastík, což je dvoudenní soutěžní klání, kde děti osvědčují svůj postřeh a vědomosti nabyté při hodinách vlastivědy, přírodovědy a prvouky.

V roce 2009 byla v půdních prostorách otevřena *stálá expozice Stará škola,* která mapuje novodobé dějiny tatobitského školství od roku 1935 do roku 1989. Expozice je rozdělena na tři části (první republika, doba válečná a „rudý“ koutek), v každé z nich se nacházejí historické exponáty, které se podařilo zachránit a které mají úzký vztah ke zdejší škole.

V letošním roce byla škola vybavena novými tabulemi včetně multimediální techniky a pan ředitel již plánuje, že expozici na půdě ještě rozšíří o současnost, neboť při rekonstrukci tříd nutné k instalaci tabulí se vyřadilo dost potřebných exponátů, které je škoda jen tak vyhodit…

1. března 2011 u příležitosti padesátiletého výročí znovuotevření mateřské školy byla vydána kniha *Kronika Mateřské školy Tatobity,* která mapuje celé období školky včetně dochovaných fotografií.

Stavba školy v Tatobitech, r. 1934.

Svůj oddychový čas mohou děti ze školy a školky trávit na nově vybudovaném hřišti v prostorách školní zahrady. Hřiště vznikalo v průběhu posledních tří let, kdy prolézačky, houpadla, hrad a altán pro nejmenší doplnilo na podzim roku 2010 nové víceúčelové sportoviště.

OBEC PROSLAVILI MALÍŘ JAN DĚDINA I HOUSLAŘSKÝ MISTR FRANTIŠEK XAVER DROZEN.

Malíř, ilustrátor, kreslíř a filosof Jan Dědina, žák Františka Ženíška a V. Myslbeka, se narodil 1. září 1870 ve Srakách u Nymburka. V třicátých letech dvacátého století se v Tatobitech usadil a prožil zbytek svého plodného života. Po studiích na Akademii výtvarných umění v Praze byl odveden na vojnu, odkud po půl roce dezertoval. Utekl do Francie, kde už v roce 1900 získal čestné uznání na Světové výstavě v Paříži a o tři roky později byl přijat za člena Salonu. Do Čech se s rodinou vrátil v roce 1909, kde se po deset let prezentoval na samostatných výstavách v Praze. Za svého pobytu ve Francii se blíže seznámil s A. Rodinem, A. E. Bourdellem, v Čechách pak M. Alešem, L. Maroldem a mnoha dalšími známými umělci. V květnu 1925 odpoledne byl i s chotí pozván presidentem republiky na malou zahradní slavnost na Pražský hrad, o pět let později si nechal v zahradě v Tatobitech postavit dům s ateliérem, kde žil a tvořil až do své smrti 14. ledna 1955.Zastupitelstvo obce Tatobity udělilo Janu Dědinovi in memoriam Čestné občanství 8.června 2005.V témže roce uspořádalo občanské sdružení Dědina v muzeu Českého ráje v Turnově velkou výstavu jeho děl .V únoru 2007 byla v Základní umělecké škole v Turnově slavnostně odhalena pamětní deska, připomínající jeho výstavu v roce 1909 po návratu z Pařížského exilu.

František Xaver Drozen (1898 Tatobity – 1972 Turnov).
Otec Václava Drozena, tatobitský vápeník, ale především muzikant a kapelník, matka učitelka hudby a violoncellistka, záhy poznali, že v žilách syna koluje muzikantská krev a podpořili jeho nadání ve hře na housle, ale i zájem o podstatu stavby tohoto nástroje. Houslařskému umění se vyučil u pražských tvůrců - svého strýce, houslaře J. B. Vávry, Jaroslava Dvořáka, Antonína Chudlařského, Bohuslava Lautnera a bratří Šámalů. Jako učeň

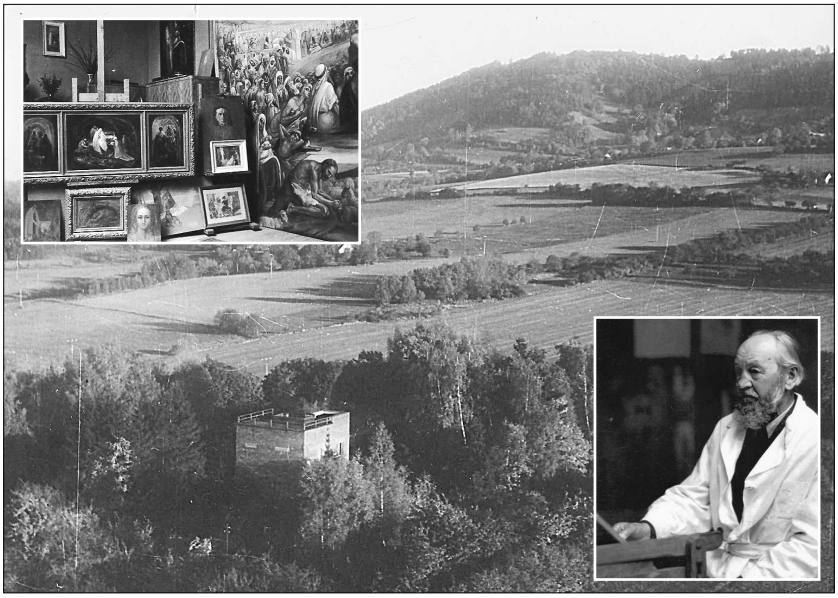

Bývalý malířův dům, ateliér (autorka PhDr. A. Lábová), vpravo portrét Jana Dědiny.

se již zúčastnil soutěží houslařů v Praze a ve Vídni. Samostatnou dráhu nastoupil roku 1925 v Turnově. Své nástroje vystavoval v Paříži, v Berlíně a po válce v Haagu. Stal se zakládajícím členem Kruhu umělců houslařů, za život vytvořil přes půl tisíce těchto nástrojů. O jejich výjimečné kvalitě svědčí jména interpretů, pro které je postavil – Otakar Ševčík, Josef Bohuslav Foerster, Jan Kubelík, David Oistrach a další. Světové proslulosti dosáhl Mistr Drozen i v tvorbě viol a violoncell. Viola d'amour z kozákovského javoru jako symbol jeho rodného kraje zní v moskevské Čajkovského konzervatoři dodnes. K 70. výročí narození 8. března 1968 bylo Mistru uděleno čestné občanství jeho rodných Tatobit. K nedožitým devadesátým narozeninám uspořádala Osvětová beseda v Tatobitech vzpomínkový večer s hudebním a recitačním programem.

Co říci závěrem? Snad jen tolik, že se budeme snažit udržet rozvoj naší obce ve stejném tempu jako doposud! Doufejme, že i lidé, kteří zde žijí, i nadále budou přispívat svojí houževnatostí a svými silami k rozvoji našich Tatobit.

Rádi Vás přivítáme v naší obci jak při Vašich toulkách, tak i na některých akcích pořádaných u nás v Tatobitech.

Text připravili: **Lenka MALÁ**, starostka obce,
Mgr. Pavel VANĚK, ředitel školy,
Petr PEŠEK, předseda OS „Dědina".